



Diskussionsunderlag om ett hållbart Europa 2030

Finansdepartementet

2019-03-06

Dokumentbeteckning

KOM(2019) 22 slutlig
Diskussionsunderlag Mot ett hållbart EU 2030

Sammanfattning

I Europeiska kommissionens diskussionsunderlag Mot ett hållbart Europa 2030 behandlas hur arbetet med att genomföra Agenda 2030 ska kunna tas vidare av EU och dess medlemsstater. Underlaget ska ligga till grund för debatt mellan medborgare, intressenter, regeringar och institutioner under de kommande månaderna, för förberedelserna av EU:s strategiska agenda 2019–2024 och för nästa ordförande i EU-kommissionens prioriteringar.

Kommissionen förespråkar en ambitiös omställning i mot hållbarhet. I diskussionsunderlaget anger kommissionen vad den anser vara viktiga utgångspunkter och nyckelområden för att lyckas med en sådan omställning. Centrala avsnitt utgörs av beskrivningen av tre alternativ (en övergripande EU strategi, integrering av de globala målen eller fokus på externa åtgärder) för hur agendans 17 globala mål för hållbarhet skulle kunna uppnås. Syftet är att stimulera den fortsatta debatten.

Kommissionen bedömer att en framtida inriktning sannolikt kommer att bygga på en kombination av de tre alternativen. Regeringen välkomnar kommissionens underlag och bedömer att det innehåller en utförlig analys som utgör en bra utgångspunkt för det fortsatta arbetet.

Regeringen framhåller vikten av att EU bidrar till att skapa ett hållbart Europa och vill se ett ambitiöst genomförande av Agenda 2030, både inom och utanför unionen. Regeringen anser att EU:s genomförande av de globala målen behöver bygga på en kombination av de tre alternativ som presenterats.

1.1 Ärendets bakgrund

Europeiska kommissionen publicerade den 22 november 2016 meddelandet om hållbar utveckling och EU:s genomförande av Agenda 2030 KOM (2016) 739, se faktapromemoria 2016/17:FPM35. Den 20 juni 2017 antog Europeiska rådet slutsatser som framförde ett önskemål om att kommissionen skulle utveckla en strategi för genomförandet av Agenda 2030 och de globala målen, både gällande de EU interna och de externa. Under 2017 inrättade kommissionen även en plattform för dialog med civilsamhället om genomförandet av Agendan. I december 2017 beslutade rådet att inrätta en ny rådsarbetsgrupp för samordningen av Agenda 2030 inom EU. Den 18 oktober antog Europeiska rådet slutsatser, som välkomnar kommissionens avsikt att offentliggöra sitt diskussionsunderlag, vilket skulle bana väg för en övergripande genomförande strategi under 2019.

Kommissionen presenterade den 30 januari 2019 sitt diskussionsunderlag om hur EU:s och medlemsstaternas arbete med att genomföra Agenda 2030 skulle kunna fortsätta. Rådsslutsatser kommer att förhandlas fram med utgångspunkt från kommissionens underlag.

1.2 Förslagets innehåll

I kommissionens diskussionsunderlag Mot ett hållbart Europa 2030 betonas vikten av en gemensam och övergripande strategi för att hantera de globala utmaningarna. Kommissionen menar att nu är ett viktigt tillfälle för EU att visa ledarskap. I underlaget identifieras fyra utgångspunkter som bedöms viktiga för en hållbar framtid:

- Från en linjär till en cirkulär ekonomi,
- Hållbarhet från jord till bord,
- Framtidssäkra energikällor, byggnader och transporter,
- En socialt rättvis omställning.

I underlaget beskrivs också nyckelområden som kan bidra till en omställning mot hållbarhet. Exempel på sådana områden är utbildning, vetenskap, teknologi, forskning, innovation och digitalisering. Vidare framhålls att finansieringsfrågor, prissättning, beskattning och konkurrenskraft är av betydelse för de globala målen. Likaså konstateras att affärsmetoder, konsumtions- och produktionsmönster inte bör bidra till kränkningar eller miljöförstöring någon annanstans i världen. Vikten av en öppen och regelbaserad handel understryks, liksom vikten av styrning. Vidare behöver EU stödja samstämmighet mellan olika politikområden, sektorer och beslutsfattande samt se till att EU:s interna politik inte påverkar utvecklingsländer negativt.

I ett centralt avsnitt beskriver kommissionen tre alternativa vägar för att möta de globala utmaningarna: en övergripande EU strategi, integrering av de globala målen i EU:s policys eller fokus på externa åtgärder. Syftet är att stimulera den fortsatta debatten om hur Agendans 17 globala mål för hållbarhet ska kunna uppnås. Exempel på vad alternativen skulle kunna innebära i praktiken ges och fördelar och nackdelar med de olika alternativen beskrivs. Kommissionen menar att ett genomförande säkerligen kommer att kräva en kombination av de tre alternativen.

Det första alternativet innebär en övergripande EU strategi för de globala målen, där specifika mål definieras och implementeras på EU-nivå. Omfattande strategier utvecklas på den nationella nivån. Konkreta, tids-satta mål skulle tas av rådet efter förslag av kommissionen och följas upp genom en rapporteringsmekanism.

I det andra alternativet ligger fokus på integrering i befintliga politikområden. De globala målen skulle fortsätta att inspirera EU:s politiska beslut och vara vägledande i utvecklingen av nya strategier, utan att binda medlemsstaterna till att arbeta med de globala målen kollektivt.

I det tredje alternativet prioriteras EU:s externa politik. Eftersom EU:s medlemsstater redan hunnit relativt långt i måluppfyllelsen skulle mer fokus läggas på att biståutvecklingsländer i genomförandet av de globala målen, samtidigt som man skulle konsolidera den nuvarande ambitionen på EU-nivå.

Till underlaget hör tre bilagor som redogör för kommissionens bidrag till de globala målen för hållbar utveckling, EU:s arbete avseende de globala målen

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa
Meddelandet innehåller inga lagstiftningsförslag och har därmed inga direkta konsekvenser för gällande svenska regler.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Meddelandet innehåller inga lagstiftningsförslag och har därmed inga budgetära konsekvenser.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen vill se en ambitiös ansats från EU när det gäller genomförandet av Agenda 2030, både inom och utanför unionen. EU:s globala ledarskap bör bygga på trovärdighet och kräver därför ett ambitiöst agerande inom EU. Regeringen anser att EU har en unik möjlighet att ta ytterligare steg för att axla ett globalt ledarskap.

Vid genomförandet krävs en kombination av element från samtliga tre alternativ som presenteras i kommissionens underlag. Regeringen kommer att verka för att rådsslutsatserna ger en tydlig riktning för en övergripande EU-strategi för genomförandet av Agenda 2030 och de globala målen samt för att de globala målen integreras i all relevant EU-politik. Regeringen efterfrågar även ett ökat globalt ansvar och ledarskap från EU. EU:s bistånd spelar fortsatt en viktig roll i det globala genomförandet, men även handel och arbetet med EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik bör bidra i större utsträckning än hittills.

Regeringen lägger stor vikt vid att Agenda 2030 ska genomföras i dialog och partnerskap. Regeringen välkomnar att kommissionen inrättat en plattform för intressenter på EU-nivå. Regeringen anser att denna plattform bör stärkas med avseende på både uppföljning och genomförande av de globala målen. Regeringen finner det angeläget att näringslivet, civila samhället och offentlig sektor engageras i genomförandet av Agenda 2030 inom EU.

Regeringen anser att de utgångspunkter som kommissionen presenterar, alla är viktiga i det fortsatta arbetet med Agenda 2030. Det gäller också de nyckelområden som kommissionen menar kan bidra till en omställning mot hållbarhet.

Att regeringen vill se en ambitiös ansats från EU:s sida återspeglar regeringens ambition för det svenska genomförandet nationellt och globalt. I regeringsförklaringen anges att regeringen ska gå i bräsch för Agenda 2030 och att regeringen ska öka sina insatser. En nationell handlingsplan (2018 – 2020), förslag från Delegationen för Agenda 2030 som presenteras 11 mars, tillsammans med en rad myndigheters uppdrag kring uppföljning, indikatorer, informationsinsatser och regional utveckling mm. ska vägleda regeringens fortsatta Agenda 2030-arbete.

Regeringen önskar kortfattade och koncisa rådsslutsatser. De bör i största möjliga mån bygga på tidigare slutsatser om Agenda 2030 från Allmänna rådet den 20 juni 2017 och från Europeiska rådet 18 oktober 2018. Rådsslutsatserna bör vara på en strategisk nivå och ge politisk vägledning i syfte att påverka debatten om Europas framtid och nästa kommissions prioriteringar.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Meddelandet har i huvudsak blivit väl mottaget. Flera medlemsstater har också uttryckt att det skulle vara nödvändigt med en kombination av element från alla de tre alternativen i underlaget.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Institutionernas, förutom kommissionens, ståndpunkter är ännu inte kända.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Meddelandet kommer inte att remitteras.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Frågan är inte relevant då det rör sig om ett discussionsunderlag utan lagstiftningsförslag.

Frågan är inte relevant då det rör sig om ett diskussionsunderlag utan lagstiftningsförslag.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Diskussionsunderlaget har varit uppe till behandling i rådsarbetsgruppen för Agenda 2030 den 11 och den 27 februari 2019 och kommer att fortsatt behandlas i rådsarbetsgruppen under våren. Målsättningen är att anta rådsslutsatser i april 2019, eller åtminstone under den andra hälften av Rumäniens ordförandeskap.

4.2 Fackuttryck/termer

FN:s Agenda 2030, med 17 globala mål för hållbar utveckling, är sedan hösten 2015 vägledande för världens alla länder. Hållbar utveckling ska enligt agendan uppnås genom att balansera och förena de tre dimensionerna av hållbarhet: den ekonomiska, sociala respektive miljömässiga.

I diskussionsunderlaget tar kommissionen upp ”policy foundations for a sustainable future”, vilket i faktapromemorian översatts till ”viktiga utgångspunkter för en hållbar framtid”.

Det som av kommissionen beskrivs som ”horizontal enablers for sustainability transition” har i promemorian översatts till ”nyckelområden för en hållbar omställning”.